

Katja Rován

Naima in Kamran

Nekoč je živel deček po imenu Kamran. Živel je na podeželju, v veliki beli hiši, ki je bila – je že dolgo tega – last Angležev, ki jim je indijska zemlja dišala prijetneje od britanske. Nekaterim celo tako zelo, da se nikdar niso vrnili domov. Tak je bil tudi mister Formman, ki so mu Kamranovi starši nudili bivališče, v zameno pa je sprejel vlogo učitelja bistrournemu dečku. In čeprav sam ni znal ničesar in je najraje v samoti, pod drevesom, skrivaj srkal žganje in krhotaje odžvižgaval petju ptic, je zmozel v dečku obuditi strast za matematiko, leposlovje, zvezdoslovje, akuzmatiko, meteorologijo, dušeslovje, primatologijo, logopedijo, glasbo, aritmetiko, estetiko, kaligrafijo, etiko ... Starši so bili na uspešnega Kamrana ponosni, njegovemu učitelju pa od srca hvaležni.

Nekega večera, ko se je mister Formman ravno vrnil s sprehoda, sta ga Kamranova mama in oče resno vprašala: “Se najin sin dobro uči?”

“Zelo dobro,” je odvrnil učitelj.

Nato pa mu je oče zastavil vprašanje, ki ga je zmedlo – vprašal ga je, na katerem področju Kamran najbolj blesti. Mister Formman je premišljeval. Vedel je le, da je dal dečku svobodo pri brskanju po njegovih knjigah, atlasih ... Nekoč pa sta na podstrešju odkrila skrinjo, ki so jo tam pustili angleški osvajalci, in v njej je Kamran našel ... Ko je mister Formman tako brskal po svojih neurejenih mislih, je nastala tišina, ki je vse spravljala v zadrego.

“Violino! Violino igra dobro,” je učitelj prekinil mučno tišino.

“Krasno!” so bili navdušeni starši. “Kamran naj zraste v velikega violinista. Od zdaj naj bodo njegovi dnevi posvečeni igranju violine.”

Starši so tako svojega radovedneža spremenili v violinista. Kamran se je hitro naučil prebirati note, toda na violinskih strunah je le s težavo krotil svoje nerodne, majhne prste. Kot bi se hoteli upirati krhkemu inštrumentu, so se ti motovili, zdrsavali s strun, se v zraku krčili, opletali in se tresli.

Prišel je dež in zalil Indijo z upanjem na bogato prerojenje zemlje. Kamran je kljub težavam pridno vadil, saj naj bi na dan prvega Sonca, ki bo oznanilo konec deževne dobe, v mestu odigral svoj prvi koncert in se kot mladi virtuoz predstavil širnemu občestvu. Igral naj bi v dvorani, ki so jo postavili angleški osvajalci in jo je vidno načenjal zob časa. V stenah so se izrisovale tanke razpoke, skozi katere so potepuški otroci lovili tihe odmeve nežnih simfonij.

Naima, črnooka deklica, je bila ena od sirot, ki so živele na cesti in se borile za preživetje v mestu, ki mu vlada bog Kaos. Preživljala se je s tem, da je čakala pred hoteli, restavracijami in kulturnimi ustanovami ter gostom, obedovalcem in obiskovalcem odpirala vrata taksijev. Nekateri so jo opazili – ob pogledu na suhceno, umazano bitje se jih je polotilo nelagodje, in da bi ga pregnali, so ji pomolili nekaj rupij. Drugi so jo jezno spodili, češ, kaj se to pravi, takole nadlegovati ljudi. Tretji pa so jo popolnoma spregledali – raztreseno so zvihrali mimo in jo včasih nevede odrinili s poti.

Ker je dolgo deževalo, so bile noči hladne. Naima je hlad občutila do kosti. "Če ne najdem zavetja, bom od mraza umrla," je pomislila, ko je s težkimi koraki čofotala po blatni ulici. Dolgo je tako hodila in prispela do velikih zarjavelih vrat. Potrkala je. Vrata so oglušujoče zaškripala ter se nato čisto počasi odprla. Prikazala se je starka s sivim nagubanim obrazom in predirljivimi črnimi očmi ter se srepo zazrla vanjo. Naima jo je, tresoč se – malce zaradi mraza in malo bolj zaradi strahu –, prosila, ali bi smela prenočiti na njenem dvorišču, zebe da jo in ima nekaj denarja.

"Koliko denarja?" je vprašala starka.

Naima ji je pomolila svoj dnevni zaslužek in starka ji je v zameno dovolila vstopiti. Za železnimi vrati je skrivaj vodila sirotišnico za podgane, ki so jim divji Iruli pobili starše. Starka je deklico osorno porinila med lačne podgane, ki so jo v pričakovanju mleka in polente obkolile, skakljale so vanjo, jo praskale in grizle. Ko jim je starka prinesla jedačo, se je Naima osvobodila njihovega objema in se zatekla v kot, kjer je poskušala umiriti bitje svojega srca. Med večerjo se ji je približala podgana in ji ponudila kos polente. Naima je darilo sprejela in hvaležno požgečkala podgano po trebuščku. Nato je mirno spala vso noč. Naslednjega jutra se je vrnila na delo, zaslužek pa odnesla starki, ki ji je odtlej vsak večer pridržala vrata. Starka še zdaleč ni bila namerno osorna, le vso ljubezen je razdala podganam, tako da je je za ljudi imela bore malo. Naimo je prenašala, ker ni povzročala prevelikega hrupa in se je z njenimi podganami spoprijateljila.

Bližal se je dan prvega Sonca. Naima se je zahvalila starki, ki ji je nudila zavetje.

“Kmalu bo sonce ogrelo zemljo in spet bom svobodna,” je rekla.

Starko je ob dekličinih besedah občela slabost. Zabičala ji je: “Pri meni si živela kot v hotelu in dovolila sem ti plačevati tako rekoč z drobižem. Do dneva prvega Sonca mi prinesi sedemnajst rupij, sicer te zaklenem v kletko za mutirane podgane in zapahnem železna vrata, da ne boš nikoli več okusila svobode.”

Deklico je grožnja prestrašila, pretresena je bila ob vsoti, ki jo je morala zbrati do dneva prvega Sonca. Bala se je, da ji to ne bo uspelo. Vso noč se je prevračala in stokala v težkih sanjah. Prikazovala se ji je stara, zavaljena podgana z izbuljenimi očmi ter jo nagovarjala, naj skozi ventilacijo vstopi v restavracijo, pod mizami naj se izmuzne k straniščem, kjer naj si umije obraz, nato pa se postavi pred straniščna vrata in pobira straniščinino. Naima si pomena sanj ni znala razložiti, ni vedela, ali jo stara podgana vodi ali ji sodi, a ker je bila v stiski, se je odločila slediti njenim napotkom. Skozi ventilacijo je vstopila v restavracijo, se splazila pod mizami in se izmuznila k straniščem, tam je našla kangljico z vodo, si umila obraz, nato pa se je postavila pred straniščna vrata in od obedovalcev pobirala straniščinino.

Na podeželju se je prebujalo sveže pomladno vzdušje. Mister Formman je znova posedal v senci in se predajal miru, ki ga je tu in tam zmotila zgrešena nota, ki se je izmuznila izpod Kamranovih prstov. Ta je glavo od jutra do noči nežno prislanjal ob krhek inštrument. Violina in njen zvok sta postala ves njegov svet in bližal se je dan velike preizkušnje, ko bo prvič zaigral pred občinstvom.

Tistega dne Kamran ni občutil nobene posebne vznemirjenosti. Ko je pred hišo čakal na prevoz v mesto, so se mu v mislih risale note in notranji glas mu je mrmral uvodno melodijo. Bil je zbran in pripravljen. V koncertni dvorani se je nagnetlo ogromno ljudi, Kamran pa je na oder stopil čisto sam. Prislonil je brado ob violino, ki jo je pred leti našel na podstrešju podeželske hiše in je pripadala neznanemu tujemu človeku, ki je govoril neznan tuj jezik, in zaigral. Igral je in bolečina njegove pesmi je odmevala v dušah poslušalcev. Igral je in osamljenost zvena izpod njegovih prstov je razkosala maso poslušalcev na drobne koščke. Igral je in ljubezen njegovega obupa je odrinila četrti prst s strune, da se je pesem zlomila in je zavladala tišina. Kamran je kot prikovan občutil težo snopa svetlobe iz reflektorja, ki je svetil vanj. Izpustil je violino in stekel iz koncertne dvorane na ulico, kjer vlada bog Kaos. Tekel je, oči so mu zalivale bistre solze.

V restavraciji je šef strežbe že sedemnajst minut mencial, ker ga je tiščalo na stranišče, ki ga je zasedel šef kuhinje. In kadar gre šef kuhinje nad

luknjo čepet, ga zlepa ne spraviš ven. Šefa strežbe je tako tiščalo, da je le še malo manjkalo, pa bi se polulal v hlače, zato je zavil na stranišče za goste, kjer je Naima pobirala straniščino. Ko je videl drobceno deklenco, ki od njegovih gostov pobira denar, je ponorel. Primazal ji je klofuto, ji vzel ves prisluženi denar, nato pa jo vlekel za ušesa, da je kričala in se zvijala od bolečin. Naima je staremu, zavaljenemu natakarkarju z izbuljenimi očmi komaj pobegnila – pod mizami se je izmuznila ven, na ulico, kjer vlada bog Kaos. Tekla je, oči so ji zalivale bistre solze.

Na razpotju ulic Iskanja in Praznine se je srečalo četvero črnih oči.

“Naima sem,” je vzvalovilo nekje v zraku.

Kamran pa je, kot bi nekdo drug spregovoril skozi njegovo grlo, odvrnil: “Kalith sem.”

Naima je v nežnem smehljaju sklonila glavo, Kalith pa se je rahlo dotaknil njene roke. Ta se je začela tiho dvigovati. Njuni telesi sta utripali vedno topleje in vedno bliže. Drhtaje sta staknila lici in začutila prijeten vonj pomladi. Prašna ulica se je počasi spreminjala v prostran travnik in vsenaokoli so zapele ptice. Spremljalo jih je šumenje vetra v krošnjah in brbotanje vode v daljavi. Nato je zapihljajal veter in Naima je ovila roke okoli Kalithovega vratu. Nato je veter zapihal in Kalith je trdno prižl Naimo k sebi. Nato je veter začel pihati v sunkih, butal je in ruval drevesa, Naima in Kalith pa sta se še tesneje objela in njuni telesi sta začeli kamneti. Nato je tla stresel potres in gore so stresale s sebe tisočletne kamne, ki so zasuli ljubimca. Nato je padal dež, bučela je toča in reka je drla čez nasip v mesto. Voda je gmoto kamenja na razpotju ulic utrdila v mogočno skalo.

Tisočletje ali dve pozneje se je monsieur le Cosmost, odpisani profesor kiparstva na likovni akademiji Sotona v Bellewizzu, odpravil na duhovno popotovanje po Indiji. Pa s svojim izletom ni bil nič kaj zadovoljen. Vse dni se je izmikal prometu, si s krpo pokrival usta, tuja hrana mu je povzročala črevesne eksplozije, potepuški otroci so mu strgali rokave že čisto vseh srajc, ki jih je bil vzel s seboj, in enkrat se mu je celo zgodilo, da je nič hudega sluteč hodil po ulici, pa mu je neki nepozornež na glavo zilil vsebino nočne posode. Tako je nesrečen taval po kaotični Indiji.

Nekega dne, ko je med sprehajanjem s sklonjeno glavo razmišljal o vrnitvi domov, pa je zadel ob skalo, ki je stala na razpotju dveh ulic. Monsieur le Cosmost je obstal pred neobdelano gmoto kamnine. Vzhičen se je dotaknil površine in začutil ritmično bitje v njenem središču. Odstopil je za korak, da bi zajel sapo. Nato je z ramen spustil nahrbtnik, iz njega vzel

kladivo in dleto, na glavo pa si je poveznil baretko. Začel je klesati. Kot začaran je klesal noč in dan – ni ne jedel, ne pil, ne počival, ne spal. Nista ga zmotila ne dež ne veter. Tako je klesal sedem let, sedmega leta pa je na dan prvega Sonca izpustil dleto iz rok. Pod težo snopa sončne svetlobe se je proti nebu dvignil kamniti kip ljubimcev, združenih v tesnem objemu, ki še danes stoji na razpotju ulic Iskanja in Praznine.

-
- Naima pomeni “pripadajoča enosti”.
 - Kamran pomeni “tisti, ki je uspešen”, Kalith pomeni “tisti, ki je razumljen”.
 - Iruli so nomadski lovci, ki ne verujejo v svetost podgan, ter jih zato lovijo in jejo.
 - V indijski mitologiji je podgana spremljevalka boga Ganeša in je kot sveta žival deležna inkarnacij duš umrlih. Odlikujeta jo trpežnost in inteligenca.